

Děkujeme Vám za velmi dobrou spolupráci a do
příštího roku přijměte přání pevného zdraví
a mnoho úspěchů v práci i v osobním životě.

Místní národní výbor
ve Smiřicích
okres Hradec Králové

Všem odběratelům „Zpravodaje“ MNV ve Smiřicích

Dnešním již čtvrtým číslem se uzavírá první rok vydávání našeho Zpravodaje. Zkušenosti z prvních čísel nám ukazují, že se obliba Zpravodaje zvětšuje, stále se hlásí další zájemci.

Redakční rada na základě připomínek odběratelů rozhodla, že číslování bude bez ohledu na kalendářní rok prováděno nadále, to znamená, že v roce 1971 budou vydána čísla 5–10, to je celkem 6 čísel.

Uzávěrka jednotlivých čísel je 15. února – 15. dubna – 15. června – 13. srpna – 15. října – 30. listopadu 1970. Veškeré příspěvky předejte proto MNV do stanovených termínů.

Dík pochopení vedení závodu Velkovýkrma se tisk Zpravodaje provádí na fotografickém rozmnožovacím stroji závodu, má to ale tu nevýhodu, že nemůžeme dodatečně tisknout další čísla, proto se další odběratelé nemohou zlobit, že obdrží Zpravodaj jen od toho čísla, kdy se přihlásili k odběru.

Cena za Zpravodaj se vzhledem k úpravě poštovného od 1. ledna 1970 mění tak, že odběratelé v místě platí za jeden výtisk stále 1,50 Kčs to je 9,– Kčs na celý rok 1971, odběratelé, kterým se musí Zpravodaj zasílat poštou, platí za jeden výtisk 2,50 Kčs, to je na celý rok předplatné 15,– Kčs. Pro odběratele v místě se nemění cena proto, že Zpravodaj jest dík pochopení ředitelství ZDŠ roznášen žáky ZDŠ.

V tomto čtvrtém čísle jest vložena složenka, žádáme všechny odběratele, kteří budou Zpravodaj odebírat i nadále, aby úhradu složenky provedli nejpozději do 15. ledna 1971.

Redakční rada Vás žádá o příspěvky do Zpravodaje, případně sdělení, co by se mohlo zveřejnit, jak ještě zlepšit obsahovou část tohoto Zpravodaje.

Složení redakční rady jest uvedeno vždy na posledním listě, kde se též uvádí povolení vydávání, počet výtisků a na tyto členy redakční rady můžete předávat své připomínky a návrhy k úpravě a obsahové části Zpravodaje.

Redakční rada děkuje všem odběratelům za spolupráci a přeje mnoho úspěchů v osobním životě i v dalším budování naší socialistické společnosti.

redakční rada

Z kroniky města Smiřic

část čtvrtá

Koncem XVI. století společnými majiteli rozsáhlého panství smiřického a opočenského byli

Vilém a Křištof Jaroslav Trčkové.

Oba bratři bojovali v Uhrách proti Turkům. Vilém odtáhl roku 1596 asi s tisíci muži jím vyzbrojených. Velkou statečnost osvědčil při dobývání pevnosti Hatváně, na jejíž zdi prvý vylezl. Při hájení pevnosti Jagru od Turků obležené, jeví se tu pan Vilém hrdinou Zrinskému ne nepodobným. Vojíní v nesnesitelné tísní nebyli již daleko toho vzdáti se. Tu Vilém, ač těžce raněn, dá se vynést na náměstí a kleče prosí, zaklíná vojsko, aby se drželo, nepoddávalo se a přeje si, aby jej raději zabili, než aby viděl hanbu, jeho prosba však byla marná. Vzpouza uvnitř města přinutila velitele ke kapitulaci podle podmínek sultánových. Vilém Trčka s Janem

Vchynským a Pavlem Nyarym vydán byl Turkům a uvržen do vězení, kde asi svému zranění podlehl. I všechno ostatní vojsko skončilo bídou smrtí v tureckém zajetí.

Bratr Vilémův pan Krištof Jaroslav skonal dne 12. října 1601 před Bělehradem. Tělo jeho převezeno do Čech a pochováno v Opočně. Nebylo potomků přímých, proto dle vůle Jaroslavovy stal se dědicem syn Buriana Trčky

Jan Rudolf Trčka z Lipy

pán na Veliši, Lipnici, Světlé, Kumburku, Konicích, Kopidlně, Žirci a Želivě, hejtman kraje hradeckého. Nový majitel sídlil na Opočně a slul největším boháčem v Čechách. Byl dobrák, různými dary pomáhal osadám poddaným, ale přece nebyl oblíben. Bohatství dovedla znamenitě rozmnožovati manželka jeho Magdalena z Lobkovic, dcera Popela z Lobkovic, presidenta královské komory, skupováním konfiskovaných statků a hlavně lakotou. Pro svou necitelnost byla poddanými nenáviděna a „tlustou Mandou“ nazývána. Lid týrala nemilosrdně. Z počátku se jí lid za to mstil žerty. Jednou přijelo do zámku opočenského několik vozů s naloženými vruby, a když se jich udivený Trčka otázal, co by to bylo, pravili: „Milý pane Trčko, to Vaše Manda od nás vždycky počty žádá, tak my Vám je tuto skládati chceme.“ Trčka se usmál a kázal vruby spáliti.

Rostoucí útlaky popudily však sedláky ke vzpouře. Roku 1628 se srotili v čas masopustní na Opočensku, Novoměstsku a Smiřicku, žádajíce úlevy břemen, svobody náboženské a účastenství při správě zemské jako stav čtvrtý.

Povstání udušeno vojskem a sedláci krutě potrestáni. Mnozí zajati, do Prahy odvezeni, někteří kolem lámání, jiným nosy a uši řezány a na zádech cejchové vypáleni byli.

V třicetileté válce utrpěla Trčkova panství. Náhradou za to byla Trčkovi císařova přízeň. Byl roku 1629 povýšen na hraběte říše římské. Přesto neváhal vejíti ve srozumění s knížetem frýdlantským Valdštejnem a jednati o svržení císaře Ferdinanda II.

Úmysl jeho však byl prozrazen. Po tragice Valdštejnově, s nímž 25. února 1634 v Chebu ztratil život i syn Trčkův, pan Adam Erdman, stihl trest také Jana Rudolfa Trčku. Povolán do Prahy a vyslýchán komisaři. Dokázáno mu, že s rebely si dopisoval, některé peníze podporoval, o úkladech Valdštejnových že dobře věděl.

Na Opočno se již nevrátil, zůstal v domě svém na Hradčanech, kde učinil poslední vůli, odkázav Smiřice, Opočno, Adršpach a Žacléř Alžbětě hraběnce Vchynské, nejstarší své dceři.

Zemřel 29. září 1634 v Německém Brodě a pohřben v kostele ve Světlé, jsa slavného toho rodu poslední.

Závěti jeho nebylo dáno místa. Statky Trčkovy císař Ferdinand zkonfiskoval. Veškeré nemovité jmění Trčkovo činilo přes 3 miliony zlatých. Měl 4.406 lidí poddaných, 36 far, 96 kol mlýnských a 8 mistrů ovčáckých. Panství smiřické odhadnuto na 335.618 kop a obdařen jím byl 12. dubna 1636

Matyáš hrabě Gallas.

Tím skončila kapitola z kroniky o slavném rodě Trčků, v příštím pokračování budou již rody, jejichž vliv a činnost jest ještě i dnes posoudit ze stávající skutečnosti.

Petr Zahálka, kronikář města

Pozn. redakční rady Zpravodaje:

O tuto historickou část je velký zájem, rádi mezi sebou uvítáme vážné zájemce, kteří by chtěli pomoci na tomto úseku, přihlaste se ke spolupráci na MNV.

Dílo a odkaz Jana Ámose Komenského

„Nastane jednou čas, kdy poklady světa přijdou ve prospěch všech, ne jen ve prospěch několika jednotlivců, ale aby všichni lidé živi byli, jedli, pili, odívali se a v míru trávili život.“

Tak jasně dopředu viděl veliký učitel národů Jan Ámos Komenský, od jehož úmrtí uplynula 15. listopadu 1970 rovná tři století. Narodil se v Nivnici na Moravě 28. března 1592. Proto je 28. březen slaven jako Den učitelů. Studoval na universitách v Herbornu a Heidelbergu, pracoval v Přerově a Fulneku, později, již pronásledovaný pro své náboženské přesvědčení, v našem kraji v Brandýse nad Orlicí, Bílé Třemešné, Horní Branné, Vlčicích a Žacléři. Potom až do své smrti byl v cizině v Polsku, Anglii, Švédsku, Uhrách a Nizozemí, kde zemřel a kde je též pochován.

Proslavil se nejvíce svými pedagogickými spisy – Velká Didaktika, Informatorium školy mateřské, Brána jazyků otevřená a další a svým organizátorským dílem v uspořádávání školství, aby vzdělání se dostalo všem dětem bez jakéhokoliv rozdílu.

Rok 1970 byl také na počest J. Á. Komenského prohlášen na návrh UNESCO Valným shromážděním Organizace spojených národů za Mezinárodní rok výchovy. O jeho díle bylo uspořádáno několik světových symposií, v září 1970 také v Praze. Hodnotilo se dílo Komenského, byly hledány možnosti uplatnění jeho myšlenek i dnes, kdy ještě zjišťujeme, že některé nebyly uplatněny dosud.

J. N. Medynskij ve své učebnici dějin pedagogiky napsal: Komenského pedagogika značí drahocenný přínos Slovanstva světové kultuře. Úloha Komenského ve vývoji pedagogiky je stejná jako úloha Baconova a Descartesova ve filosofii a Koperníkova v astronomii. Při oslavách Komenského nevzpomínáme jen výročí, ale obnovujeme znalost jeho díla a uskutečňujeme jeho myšlenky.

Učitelé ZDŠ na vyvrcholení oslav J. Á. Komenského ve spolupráci s MV ROH uspořádali 26. listopadu 1970 velkou slavnostní schůzi i pro učitele okolních škol. Poutavě na ní přednášel doc. Dr. Lepš.

Hlásíme se k pedagogickému odkazu Jana Ámose Komenského a na jeho počest budeme i nadále jeho dílo poznávat a uvádět do praxe i v naší škole.

Novotný Jaroslav, ředitel ZDŠ

Zvláštní škola ve Smiřicích

Vedle Základní devítileté školy mají Smiřice též dvojtřídní zvláštní školu, která je velmi vhodně umístěna v 1. poschodí bývalé vily, kde byly po roce 1945 kanceláře MNV a později mateřská školka.

Už název nám napovídá, že jde o školu zvláštní, nikoliv však vnějším vzhledem, tím se nikterak neliší od ostatních škol, ale její vnitřní náplní a způsobem práce. Zvláštní škola je určena pro žáky s opožděným rozumovým vývojem, k němuž došlo u dítěte zpravidla menším poškozením mozkové kůry vlivem těžších horečnatých onemocnění, úrazu na hlavě, následkem těžšího porodu, ale i alkoholismem v rodině a podobně.

Žák s touto vadou se na Základní devítileté škole opoždí, nestačí chápat a zažít množství učiva, které předpisuje osnova a propadá. Zvláštní škola, kam je žák na návrh třídního učitele a ředitele ZDŠ a se souhlasem rodičů po důkladném psychiatrickém vyšetření přeřazen, pracuje s dětmi tak, aby to vyhovovalo jejich rozumovým schopnostem. V první řadě se zaměřuje hlavně na základní učivo. Látka se mnohokrát vysvětluje za použití co nejsrozumitelnějších názorových pomůcek a dlouho se důkladně procvičuje. K probranému a procvičenému učivu se učitel potom často vrací, aby bylo stále živé. Důležitým předmětem je zde pracovní vyučování, které dává dětem základní pracovní dovednosti a návyky.

Škola tedy vybavuje své žáky pro život nejpotřebnějšími vědomostmi a pomalu rozvíjí jejich schopnosti. Dítě je v každém případě bez viny na svém opoždění, tak jako nenese vinu ten, kdo onemocní těžkou chorobou nebo je tělesně nějak postižen.

Naše veřejnost pohlíží někdy na tyto děti velmi nesprávně, proto uveřejňujeme tuto stručnou informaci a prosíme Vás v zájmu dětí o ohleduplný postoj.

Děti jsou základem státu; rostou nám v nich pokračovatelé naší práce, další hospodáři našeho socialistického státu a na nás všech záleží, jak tento svůj úkol budou plnit. Učme je lásce k naší krásné vlasti, k hrdosti nad její slavnou minulostí i nad úspěšnými výsledky naší budovatelské práce.

František Mach, ředitel Zvl. školy

Ze starých, tak zvaně – zlatých – časů

Až do roku 1946 vlastnilo město Smiřice na svém katastru celou elektrovodnou síť. Veškerou elektřinu kupovalo od elektrárny v Jaroměři a svým odběratelům pak prodávalo. Odběratel elektrického proudu byl povinen odebrat nejméně 12 KWh ročně. V případě, že je neodebral, byl povinen je zaplatit. Zdá se to dnes nemožné, ale je pravdou, že bylo každoročně několik odběratelů, kteří ani toto nepatrné množství neodebrali. Šetřili a svítili raději petrolejem a žárovka se u nich v domácnosti rozzářila jen při výjimečných příležitostech.

Proč tohle? Proto, že tehdy stála jedna KWh 3,20 Kčs a dnes stojí 0,40 Kčs.

Právo a povinnost

Mlýn ve Smiřicích vlastnil od svého založení tzv. vodní právo. Na základě tohoto práva mohl bezplatně odebírat z řeky Labe vodu k pohonu mlýna a zatápění dřevěných pilotů, na kterých mlýn stojí. V letech po první světové válce bylo rozhodnuto, že Labe bude regulováno až po Jaroměř a ve Smiřicích po provedení regulace zřízena vodní elektrárna. Před zahájením regulačních prací na Labi bylo nutno právně upravit všechny vodní práva tohoto našeho největšího vodního toku. Bylo proto projednáno i vodní právo mlýnu ve Smiřicích. Protože vodní elektrárna potřebuje značné množství vody, nemohl stát dodávku vody pro mlýn zaručit a bylo

proto rozhodnuto vodní právo mlýna odkoupiti a uhraditi v takové částce, aby bylo lze pohon mlýna přebudovati na elektrický, pouze voda na zavlažování pilotů byla zaručena. Mlýnu bylo vyplaceno přes 4 miliony Kčs s podmínkou, že bude provedena rekonstrukce na elektrický pohon a do doby zřízení elektrárny bude prováděna úhrada za odběr vody ve výši 40.000 Kčs. Nebyl to obchod špatný, stačilo tyto peníze uložit v peněžním ústavu a při tehdejší úrokování vynesly nejméně 160.000 Kčs ročně. Potom po zaplacení poplatku za vodu zbylo 120.000 Kčs čistých. Kolik skutečně tyto peníze vynesly, těžko říci, jisté je však to, že elektrifikace mlýna byla provedena až v letech 1947–1949. Kdo to platil? Přece náš stát!

člen redakční rady MNV Zilvar Josef

Několik slov o smiřické kopané a lidech okolo

Chtěli bychom Vás seznámit s činností oddílu kopané TJ Sokol Smiřice v roce 1970. Byla bohatá a možno říci i úspěšná, jak po stránce sportovní, tak společenské.

Nejlépe se dařilo družstvu žáků. Vystřídalo se v něm celkem 26 chlapců a sehrálo celkem 31 zápasů. Z nich 20 vyhrálo, 5 remisovalo a jen 6 prohrálo. Získalo v okresní soutěži první místo na jaře i na podzim. Svým soupeřům nastříleli žáci 108 branek, dostali jich jen 30. Nejúspěšnějším střelcem byl Fejgl s 24 brankami, nejpilnějším hráčem Špetla, který sehrál 23 zápasů. Žáci se zúčastnili také tří turnajů. Ve Smiřicích byli první, v Černilově třetí, jen v Jaroměři se jim nedařilo. Přihlásili se do okresní soutěže o Vzorový kolektiv a poctivě splnili všechny podmínky svého závazku. Vedoucí s. Ladislav Černý byl s nimi spokojený.

Družstvo dorostenců mělo špatné jaro, skončili až na šestém místě, ale úspěšný podzim – dostali se až na druhé místo v okresním přeboru. Z 23 zápasů jich 14 vyhráli, 5 skončilo nerozhodně a 4 zápasy prohráli. Na příznivém brankovém poměru 50:28 měl největší podíl Hanzl, který nastřílel 18 gólů a brankář Baborák. Hanzl sehrál také nejvíce zápasů, celkem 22. Vedoucím dorostenců byl s. Halák a trenérem s. Černý.

Také družstvo dospělých si vedlo lépe na podzim než na jaře. Posunulo se ze sedmého na třetí místo. Celkem sehrálo 28 zápasů. Vyhrálo 9, prohrálo 12 a 7 zápasů hrálo nerozhodně. Brankový poměr mají muži pasivní 42:49 branek. Svědčí to o nedostacích ve střelbě, vždyť nejlepší střelec Hampl dal jen 11 branek. Nejpilnějšími hráči byli Hradský, Černý a Pavel. O družstvo se na jaře staral s. Jiří Sychrovský a na podzim s. Malý a s. Berger.

Po skončení jarních mistrovských zápasů se hrál již VIII. ročník mezipodnikového turnaje dospělých. Letos získalo putovní pohár družstvo KUD Česká Skalice.

To je sportovní bilance. Abychom získali finanční prostředky potřebné k rozvíjení činnosti, uspořádali jsme na stadionu dvě taneční zábavy. Pečujeme též o bohatý sportovní inventář a rozsáhlé sportovní zařízení – stadion s příslušenstvím. Obnovili jsme fasádu na všech budovách a nátěry na bráně a plotu v průčelí. Při celoroční údržbě jsme odpracovali na 300 brigádních hodin.

Tolik jen stručně o naší činnosti, přijďte se na jaře podívat.

Mach František, člen výboru TJ Sokol

Zprávy a informace Národní fronty a společenských organizací

Český svaz včelařů, místní organizace Smiřice

Od osvobození naší vlasti v roce 1945 dodala organizace svazu včelařů ve Smiřicích na stůl našich pracujících 35.000 kg medu, od včel bylo dále získáno 1.000 kg vosku, který potřebuje náš průmysl. Přísunem včel k jeteli se zvyšuje výnos semene z 1,2 q na 2,5 až 3 q a u řepky se zvyšuje výnos po přísunu včel ze 14 na 28 q z jednoho hektaru.

Organizace pořádá každým rokem 6 hodnotných přednášek a se svými členy pořádá autobusové zájezdy. Pro své členy objednává různé včelařské pomůcky a knihy s včelařskou tematikou. Členové organizace vlastní 675 včelstev, která jsou umístěna v 18 obcích. Velkovýkrmna závod 03 Smiřice vlastní 30 včelstev a JZD Háje ve Smržově 30 včelstev. Přímě ve Smiřicích je umístěno jen 45 včelstev, což je opravdu málo na tak velkou plochu. Proto si včel važeme a vysazujeme pro ně včelomilné rostliny. Do svého středu rádi přijmeme nové členy, a proto každý, kdo má zájem, vyplň přihlášku do Čs. svazu včelařů u místní organizace ve Smiřicích.

Za 25 let činnosti místní organizace Čs. svazu včelařů se vykonal velký kus práce. Spolu s Čs. svazem zahrádkářů, místní organizací ve Smiřicích, byly pořádány různé výstavy a přednášky. Včelaři se zapojují plně do všech akcí pořádaných v místě a jsou platnými členy v Národní frontě. Jejich práce je obzvláště záslužná, protože nejen dodávkou medu, ale i v agrotechnických otázkách jsou platnými členy v naší socialistické společnosti.

Bouz Stanislav, předseda m. o. Svazu včelařů

Ustavení odbočky Svazu Československo-sovětského přátelství

Při zahájení oslav VŘSR dne 6. listopadu 1970 v sále kina byla ustavena znovu odbočka SČSP ve Smiřicích. Upozorňujeme proto všechny staré členy i nové zájemce, že přihlášky mohou denně obdržeti na MNV, kde též obdrží informace o svém členství.

Zemek Vladimír, předseda m. p. SČSP